

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1506-468

Chișinău

«01» 09 2014

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.706 din 28 august 2014.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege –
Ministerul Justiției.

Anexă:

1. Hotărîrea Guvernului nr. 706 din 28 august 2014 – 2 ex.
2. Proiectul de lege nominalizat – 1 ex.
3. Nota informativă.
4. Avizul Centrului Național Anticorupție.

Secretar general al Guvernului

Victor BODIU

Ex. A.Dabija
250-281

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>338</u>
« <u>01</u> »	<u>09</u> 20 <u>14</u>
Ora	_____

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 706

din 28 august 2014

Chișinău

Privind aprobarea proiectului legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

IURIE LEANCĂ

Contrasemnează:

/Ministrul justiției

Oleg Efrim

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Art. I. – Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15 –17, art. 62), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 15 alineatul (2¹) se exclude.

2. Se completează cu un nou articol, 15¹, cu următorul cuprins:

„Articolul 15¹. Judecătorul de instrucție

(1) Judecătorul de instrucție este numit cu consimțământul acestuia, pentru un mandat de 3 ani, fără posibilitatea exercitării a două mandate consecutive, de către Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței de judecată, din rîndul judecătorilor care au activat în funcția de judecător cel puțin 3 ani.

(2) În cazul în care nici un judecător din cadrul instanței nu are experiență în funcția de judecător de cel puțin 3 ani, atribuțiile judecătorului de instrucție pot fi exercitate de către oricare judecător din instanță.

(3) Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței de judecată:

a) cu cel puțin 3 luni pînă la expirarea mandatului judecătorului care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție în exercițiu, numește, în modul stabilit la alin. (1), judecătorul care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție, precum și unul sau mai mulți judecători care vor exercita atribuțiile judecătorului de instrucție în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor de către acesta;

b) în cazul apariției vacanței funcției, în termen de cel mult 30 de zile de la survenirea acesteia, numește, în modul stabilit la alin. (1), alt judecător care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție. Institutul Național al Justiției asigură organizarea cursurilor de formare a acestui judecător.

(4) În cazul în care nici un judecător nu dorește să exercite atribuțiile judecătorului de instrucție sau dacă mai mulți judecători își exprimă consimțământul, candidatura judecătorului va fi determinată de către președintele instanței de judecată, prin tragere la sorți, cu consemnarea acestui fapt într-un proces verbal.

(5) Pînă la începerea exercitării atribuțiilor de judecător de instrucție, judecătorul urmează cursurile de formare în modul stabilit de legislație, volumul de lucru al acestuia fiind diminuat gradual în modul reglementat de Consiliul Superior al Magistraturii.

(6) Judecătorul numit în condițiile alin. (3) lit. b) exercită partea neexecutată din mandat a predecesorului său. În cazul în care acesta va exercita vacanța funcției judecătorului de instrucție pe o durată mai mare de un an, el nu va putea fi numit pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție pentru următorul mandat.”

3. Articolul 16:

se completează cu un nou alineat, (5¹), cu următorul cuprins:

„(5¹) În cazul în care președintele sau, după caz, vicepreședintele instanței judecătorești a eșuat evaluarea performanțelor, hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei de drept pentru suspendarea din funcția de președinte sau vicepreședinte.”;

la alineatul (6), după cuvintele „inclusiv în cazul” se completează cu cuvintele „suspendării sau”.

Art. II. – Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15–17, art. 63), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 24:

se completează cu un nou alineat, (1¹), cu următorul cuprins:

„(1¹) Judecătorul este suspendat din funcție de drept pînă la eliberarea din funcție, dacă:

a) a eșuat evaluarea performanțelor, din ziua adoptării hotărîrii Colegiului de Evaluare;

b) Colegiul disciplinar a propus eliberarea judecătorului din funcție, din ziua adoptării hotărîrii Colegiului disciplinar;

c) Consiliul Superior al Magistraturii refuză propunerea pentru numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă, din ziua adoptării hotărîrii Consiliului Superior al Magistraturii.”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În cazul suspendării din funcție, salariul judecătorului se plătește în condițiile legii.”;

la alineatul (4), după cuvintele „ori de încetare a procesului penal” se completează cu cuvintele „sau în cazul anulării actelor care au servit drept temei pentru suspendarea din funcție în baza alin. (1¹)”;

la alineatul (6), după cuvintele „suspendarea din funcție a judecătorului” se completează cu cuvintele „adoptată în temeiul alin. (1)”.

Art. III. – Art. VIII din Legea nr. 153 din 5 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 185, art. 620) se modifică după cum urmează:

alineatul (3) se exclude;

la alineatul (7), literele b) și c) se exclud.

Art. IV. – La articolul 23 alineatul (3) din Legea nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 190-192, art. 363), după cuvintele „hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei” se completează cu cuvintele „de drept pentru suspendare din funcție și”.

Art. V. – (1) Mandatul judecătorilor de instrucție în funcție la data intrării în vigoare a Legii nr. 153 din 5 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care nu au fost reconfirmați în calitate de judecător pînă la 31 decembrie 2014, încetează de drept la această dată.

(2) Începînd cu 1 ianuarie 2015, judecătorii de instrucție în funcție la data intrării în vigoare a Legii nr. 153 din 5 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care au fost ulterior reconfirmați în calitate de judecători, nu pot exercita atribuțiile judecătorului de instrucție pînă la 31 decembrie 2017.

(3) Judecătorii de instrucție, activitatea cărora a fost suspendată pînă la 1 ianuarie 2015, pot solicita Consiliului Superior al Magistraturii reconfirmarea în funcția de judecător de drept comun în cadrul aceleiași instanțe, în termen de 2 luni de la data reluării activității.

(4) Consiliul Superior al Magistraturii:

a) pînă la 30 septembrie 2014, va numi în toate judecătoriile de drept comun judecătorii care vor exercita atribuțiile judecătorilor de instrucție, începînd cu 1 ianuarie 2015;

b) în termen de 2 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale în concordanță cu prezenta lege.

(5) Institutul Național al Justiției:

a) pînă la 30 septembrie 2014, va elabora programul de formare a judecătorilor care vor exercita atribuțiile judecătorului de instrucție;

b) va organiza cursurile de formare a judecătorilor menționați la lit. a).

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative este elaborat de către Ministerul Justiției, la propunerea A.O. "Centrul de Resurse Juridice din Moldova".

În anul 2012, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 153 din 5 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr. 153), prin care a reformat instituția judecătorului de instrucție (JI). JI urmează a fi integrați în corpul general de judecători de către Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), după ce trec cursuri de instruire la Institutul Național al Justiției și sunt evaluați de către Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor. Ulterior, CSM va numi judecătorul care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție în instanțele de judecată. Procedura și condițiile de numire a judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI are loc potrivit Regulamentului CSM nr. 145/6 din 12 februarie 2013 (Regulamentul CSM). Totuși, cadrul legislativ existent nu oferă soluții pentru unele situații practice legate de reconfirmarea JI și numirea noilor JI. Proiectul de lege are drept scop reglementarea modului de reconfirmare a JI în calitate de judecători de drept comun (JDC) și a condițiilor și procedurii de numire a judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI.

În același timp, potrivit legislației actuale, există situații când judecătorii continuă să activeze pînă la publicarea decretului președintelui de eliberare din funcție atunci când judecătorii au eșuat evaluarea performanțelor; când Colegiul Disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție și când CSM a decis să refuze propunerea privind numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă. Proiectul de lege are drept scop reglementarea instituției suspendării de drept în anumite cazuri a judecătorilor, vicepreședinților și a președinților instanțelor de judecată.

În ceea ce ține de instituția judecătorului de instrucție, Legea nr. 153 nu a stabilit vreo interdicție pentru JI în funcție la data adoptării Legii nr. 153 să continue exercitarea aceluiași atribuții după reconfirmarea în calitate de JDC și nu a stabilit vreo limitare a numărului mandatelor pentru exercitarea atribuțiilor JI. Aceasta poate duce la perpetuarea aceluiași persoane în această funcție, ceea ce vine în contradicție cu scopul Legii nr. 153.

Regulamentul CSM indică faptul că mandatul judecătorilor de instrucție este de pînă la 3 ani, dar în practică CSM numește judecătorii care vor exercita atribuțiile JI pe un termen de maxim un an, acesta variind de la o instanță judecătorească la alta, sau nu indică nici un termen în hotărîrea de numire a JI. Pe de o parte, aceasta ar putea duce la lucru suplimentar pentru CSM de a numi în fiecare an sau în termeni sporadici pe tot sistemul judecătorec alți judecători care vor exercita atribuțiile JI. Schimbarea deasă a JI va reprezenta și o sarcină suplimentară pentru judecători care vor trebui să exercite atît noile atribuții de JI, cît și să continue examinarea dosarelor pe care le aveau în gestionare. Această situație poate constitui și o provocare pentru Institutul Național al Justiției (INJ) care poate întîmpina greutăți în planificarea și organizarea cursurilor de formare în domeniul specific al activității judecătorului de instrucție. Pe de altă parte, lipsa indicării termenului pentru care judecătorul a fost numit pentru exercitarea atribuțiilor JI ar putea ridica întrebări asupra independenței și imparțialității acestora, deoarece nu există o certitudine pentru judecători cînd va înceta mandatul de JI, acesta putînd fi întrerupt

aparent fără o justificare obiectivă. Prin urmare, este nevoie de stabilit un termen fix prin lege a mandatului judecătorilor de instrucție pentru evitarea problemelor de ordin logistic urmate de schimbarea deasă a JI, precum și pentru evitarea oricăror speculații asupra independenței și imparțialității acestora.

Regulamentul CSM prevede că președintele instanței de judecată va propune CSM candidatura judecătorului care va exercita atribuțiile JI din rîndul judecătorilor de drept comun care au o experiență de cel puțin 3 ani în funcția de judecător, cu consimțămîntul judecătorului. Condiția experienței de cel puțin 3 ani există actualmente în Regulamentul CSM, dar nu întotdeauna este respectată, de aceea este necesar a fi inclusă în lege. Regulamentul CSM prevede că în lipsa acordului judecătorului, decizia de a alege candidatura îi aparține președintelui instanței de judecată, iar refuzul de a exercita atribuțiile JI va fi calificat drept abatere disciplinară. Obligarea președintelui instanței de a prezenta în fața CSM candidatura unuia sau mai multor judecători propuși pentru exercitarea atribuțiilor JI fără acordul acestora ar putea duce la tensiuni nejustificate în cadrul instanței de judecată, ceea ce ar putea avea un impact negativ asupra funcționării instanței. În același timp, nu este reglementată situația alegerii candidaturii judecătorului propus pentru exercitarea atribuțiilor JI atunci cînd nici unul dintre judecători nu va corespunde condițiilor de eligibilitate sau cînd mai mulți judecători vor dori să fie numiți pentru exercitarea atribuțiilor JI. Este necesar să fie reglementat un mecanism de alegere și propunere de către președintele instanței a candidaturii judecătorului care va exercita atribuțiile JI în cazurile enumerate mai sus.

Regulamentul CSM prevede că în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor JI pe o durată scurtă de timp, președintele instanței va propune CSM numirea unuia sau mai multor judecători care îl vor înlocui. Această reglementare este insuficientă, deoarece se referă la numirea judecătorului în momentul cînd apare imposibilitatea exercitării atribuțiilor, și nu prevede un mecanism de înlocuire a acestuia pînă la survenirea acestei situații. În practică, CSM numește, la propunerea președintelui instanței, cîțiva judecători pentru exercitarea atribuțiilor JI și nu este clar care dintre ei este numit pentru exercitarea atribuțiilor în mod constant și care – pentru înlocuirea acestuia din urmă. Mai mult ca atît, nici Legea nr. 153 și nici Regulamentul CSM nu oferă vreo soluție pentru apariția vacanței funcției, ceea ce poate duce la apariția multor dificultăți în practică. Judecătorii numiți pentru înlocuirea pe termen scurt a judecătorului care exercită atribuțiile JI nu îl vor putea înlocui pentru un termen mai îndelungat, avînd în vedere menținerea celorlalte sarcini de lucru în calitate de JDC.

Cadrul legislativ nu reglementează instruirea JDC pentru preluarea atribuțiilor JI. Activitatea JI este specifică și diferită de experiența de JDC. În lipsa unei instruiri adecvate și prompte, inclusiv pînă la preluarea mandatului, JDC nu sînt pregătiți suficient pentru a prelua rapid și a exercita eficient atribuțiile JI.

Cadrul legislativ actual nu reglementează modul de preluare a atribuțiilor JI de către JDC și soluționarea sarcinilor de muncă repartizate pînă la preluarea atribuțiilor de JI. În practică, JDC care sunt numiți pentru exercitarea atribuțiilor JI, atunci cînd intră în funcție, au în gestionare dosarele repartizate anterior în calitate de JDC. Este în interesul justițiabilului ca aceste dosare să continue să fie de același judecător căruia i-au fost repartizate inițial și să nu fie repartizate altor judecători după ce au fost puse pe rol deja, pentru a nu tergiversa examinarea cauzelor. În practică, PIGD repartizează dosare judecătorilor pînă în ultima zi pînă la preluarea mandatului de JI. Ulterior, judecătorii care au fost aleși pentru a exercita atribuțiile JI păstrează dosarele în care a început examinarea în fond, celelalte fiind restituite, fiind necesară redistribuirea acestora, ceea

ce presupune mai mult efort inutil și tergiversarea dosarelor. După preluarea mandatului de JI, judecătorii au nevoie de circa 1 - 1.5 ani pentru finalizarea examinării tuturor dosarelor care erau pendinte și se aflau în faza examinării în fond. Aceasta duce la tergiversarea examinării cauzelor, precum și la îngreunarea ulterioară a activității judecătorului care este numit pentru exercitarea atribuțiilor JI. Este necesar a reglementa diminuarea volumului de muncă al JDC în cele 3 luni după ce a fost numit de CSM și pînă la preluarea mandatului de JI pentru a evita tergiversarea examinării cauzelor.

În ceea ce ține de suspendarea din funcție a judecătorilor, aceasta nu este obligatorie și nu se aplică din ziua cînd judecătorul, vicepreședintele sau președintele instanței de judecată a eșuat evaluarea performanțelor; din ziua cînd Colegiul Disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție sau din momentul cînd CSM a decis să refuze propunerea privind numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă. În cazul eșuării evaluării performanțelor de către judecător, președintele sau vicepreședintele instanței de judecată, potrivit art. 23 alin. (3) al legii nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor (Legea nr. 154), hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei pentru inițierea de către CSM a procedurii de eliberare a persoanei din funcția de judecător sau din cea de președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească. Totuși, CSM este anunțat de către colegiul de evaluare despre eșuarea evaluării performanțelor doar după expirarea termenului de contestare a hotărîrii, care constituie 10 zile lucrătoare din ziua adoptării hotărîrii (art. 24 al Legii nr. 154). Potrivit legislației actuale, CSM va propune eliberarea din funcție doar după examinarea contestației împotriva hotărîrii colegiului de evaluare, în cazul în care ea există. Urmează ca președintele țării să examineze propunerea CSM și să adopte decretul de eliberare din funcție, care va produce efecte juridice la data publicării în Monitorul Oficial. Procedura descrisă mai sus durează cel puțin 3-4 săptămîni, timp în care judecătorul care a eșuat evaluarea performanțelor și a fost recunoscut inapt de a exercita funcția de judecător continuă să activeze. Același situație este valabilă și în cazul cînd Colegiul Disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție sau cînd CSM decide să refuze numirea judecătorului în funcție pînă la atingerea plafonului de vîrstă. În situațiile descrise mai sus, este necesar de a reglementa suspendarea de drept pentru a evita menținerea artificială în funcții a judecătorilor considerați inapți de a exercita mandatul de judecător.

Proiectul prezintă în continuare următoarele modificări:

I. Mandatul și numirea judecătorului care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție

Se propune includerea unui nou articol în Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească (Legea nr. 514), și anume a art. 15¹ care va reglementa condițiile și procedura de numire a judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI.

Alin. (1) al acestui articol introduce prin lege mandatul fix al JI de 3 ani, pentru a aduce uniformitate în tot sistemul judecătoresc și a asigura funcționalitatea acestei instituții și a instanțelor în general. Judecătorii care vor exercita atribuțiile JI vor fi aleși cu consimțămîntul acestora, fără posibilitatea deținerii a două mandate consecutive. În acest mod se va evita perpetuarea aceluiași persoane la exercitarea atribuțiilor JI, se va asigura integrarea JI și creșterea profesională a acestora, precum și se va contribui la implicarea în domeniul activității JI a unor noi profesioniști, în acest mod atîngîndu-se scopul urmărit prin Legea nr. 153. Proiectul de lege prevede o condiție de eligibilitate pentru numire, și anume experiența de cel puțin 3 ani în calitate de judecător. Candidatura judecătorului va fi aleasă de către președintele instanței de

judecată dintre judecătorii eligibili care și-au exprimat consimțământul de a exercita atribuțiile JI. Alin. (2) se referă la situația când nici un judecător din instanță nu are experiența de cel puțin 3 ani în funcția de judecător, în acest caz toți judecătorii sunt eligibili pentru a fi propuși de către președintele instanței de judecată.

Alin. (3) lit. a) al articolului propus prevede că, cu cel puțin 3 luni pînă la expirarea mandatului JI în exercițiu, CSM va numi judecătorul care va exercita atribuțiile JI, precum și unul sau mai mulți judecători care vor exercita atribuțiile JI în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor de către acesta pe termen scurt. Această prevedere are scopul, în primul rînd, de a asigura că noul JI va fi pregătit să preia mandatul său, iar în termen de 3 luni se vor organiza cursuri de formare și se va diminua sarcina de JDC. În al doilea rînd, această prevedere se referă la situațiile în care JI este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, de exemplu se află pe buletin de boală sau în concediu de odihnă anual plătit. În aceste cazuri, pentru a evita posibilele tergiversări ale acțiunilor procesual-penale, cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea mandatului JI, CSM va numi unul sau mai mulți judecători care vor exercita atribuțiile JI, pe toată durata mandatului de 3 ani, în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor de către acesta.

Alin. (4) al articolului propus reglementează situația alegerii candidaturii judecătorului care va exercita atribuțiile JI atunci când nici un judecător nu-și dă acordul pentru a fi numit sau când mai mulți judecători dintr-o instanță doresc să exercite atribuțiile JI. Se propune ca în cazurile menționate mai sus candidatura judecătorului care va exercita atribuțiile JI să fie aleasă de către președintele instanței prin tragere la sorți.

Alin. (5) vine cu o prevedere menită de a asigura preluarea eficientă a funcției de către noul JI. Astfel, se propune ca volumul de lucru al acestuia să fie diminuat gradual după numirea în funcție cu 3 luni înainte de preluarea mandatului, în modul prevăzut de regulamentul aprobat de CSM. Această prevedere vine să soluționeze problema cumulării examinării atît a dosarelor de drept comun repartizate judecătorului prin intermediul PIGD pînă în ultima zi pînă la preluarea mandatului de JI, așa cum există la momentul actual, și exercitarea concomitentă a atribuțiilor JI. CSM va reglementa modul și volumul de diminuare a sarcinilor de lucru a judecătorilor care urmează să preia mandatul JI.

II. Vacanța funcției judecătorului de instrucție

Proiectul de lege vine să soluționeze situația când funcția JI devine vacantă, de exemplu în caz de eliberare din funcție, deces etc. Este evident că judecătorii numiți în condițiile alin. (3) lit. a) pentru înlocuirea judecătorului care exercită atribuțiile JI în caz de imposibilitate de exercitare a funcțiilor pe termen scurt, nu pot să-și asume o sarcină atît de mare și pe toată perioada vacanței funcției, păstrînd concomitent sarcinile complete de JDC, precum și sarcinile JI. Alin. (3) lit. b) al articolului 15¹ propus completează vidul legislativ care există la acest capitol și prevede că CSM va numi alt judecător care va exercita atribuțiile JI în termen de 30 de zile de la apariția vacanței funcției. În acest caz, CSM urmează să respecte procedura prevăzută la alin. (1).

Judecătorul va exercita mandatul predecesorului său doar pe partea neexecutată a mandatului. Avînd în vedere interdicția prevăzută la alin. (1) de a deține două mandate consecutive, s-a propus ca atunci când judecătorul va exercita atribuțiile JI pe durata vacanței funcției pe o perioadă mai mare de un an, acesta să nu fie eligibil pentru a fi ales pentru următorul mandat. Această prevedere se regăsește la alin. (6) al articolului 15¹.

III. Instruirea judecătorilor de instrucție

În vederea îmbunătățirii actului de justiție, precum și pentru sporirea calității muncii depuse

de judecătorii de instrucție, se propune includerea în proiectul de lege a prevederii privind instruirea judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI. Astfel, alin. (5) al articolului 15¹ prevede că, după numirea în funcție de către CSM a judecătorului care va exercita atribuțiile JI și pînă la preluarea mandatului de către acesta, INJ va organiza cursuri de formare a acestora. Avînd în vedere că alin. (3) lit. a) al art. 15¹ prevede că numirea va avea loc cu 3 luni pînă la începerea exercitării atribuțiilor, INJ va avea la dispoziție 3 luni pentru organizarea cursurilor de formare. Modul de organizare și numărul de ore al cursurilor va fi stabilit de INJ.

INJ va organiza cursuri de formare și în cazul judecătorului numit pentru suplinirea vacanței funcției de JI, numit în conformitate cu alin. (3) lit. b) al art. 15¹.

Avînd în vedere aceste reglementări, este necesară abrogarea alin. (7) lit. c) al articolului VIII al Legii nr. 153.

Drept urmare a adoptării noului articol 15¹, va fi necesară abrogarea alineatului (2¹) al art. 15 din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească.

IV. Dispoziții finale și tranzitorii

a. Încetarea mandatului judecătorilor de instrucție în exercițiu la data intrării în vigoare a Legii nr. 153

Completările propuse la articolul V alin. (1) al prezentului proiect de lege se referă la JI în exercițiu la data intrării în vigoare a Legii nr. 153 care, din diverse motive, încă nu au fost reconfirmați în calitate de judecători de drept comun.

La data de 30 aprilie 2014, din 42 de JI în funcție la data intrării în vigoare a Legii nr. 153:

- 15 JI erau reconfirmați în calitate de JDC prin decret al președintelui;
- 6 JI au fost reconfirmați în calitate de JDC prin hotărîre a CSM, care urmează a fi aprobată prin decretul președintelui;
- 2 JI au fost numiți judecători de drept prin transfer, în aceeași instanță, de către CSM;
- 1 JI și-a suspendat activitatea;
- 2 JI au demisionat;
- 2 JI au eșuat evaluarea performanțelor și au fost eliberați din funcție;
- 14 JI încă nu au fost reconfirmați în calitate de JDC.

Doi JI dintre cei 14 care încă nu au fost reconfirmați în calitate de JDC vor trece evaluarea performanțelor la 16 mai 2014. Prin urmare, în scurt timp după aceasta, CSM va decide asupra deciziei de reconfirmare a acestora. Toți JI, cu excepția a 2 dintre aceștia (unul dintre care este suspendat), au trecut cursuri de instruire organizate de Institutul Național al Justiției.

Prin urmare, putem constata că mai puțin de 1/3 dintre JI în exercițiu la data adoptării Legii nr. 153 nu au trecut procedura de reconfirmare în calitate de JDC. Avînd în vedere numărul mic de JI care încă nu au fost reconfirmați în calitate de JDC, considerăm că termenul de 31 august 2015, stabilit prin Legea nr. 153, pentru demararea procedurii de reconfirmare a JI în funcția de JDC este unul prea îndelungat și, ca rezultat, încetinește reforma acestei instituții, introdusă în 2012. În plus, Regulamentul CSM a introdus alt termen pentru JI de a solicita reconfirmarea, și anume 1 martie 2015, ceea ce a dus la numeroase confuzii pentru JI în privința termenului-limită de depunere a cererilor de reconfirmare. Avînd în vedere cele expuse mai sus, considerăm că există suficiente date pentru a conchide că termenul de 31 decembrie 2014 este unul potrivit

pentru a înceta de drept mandatul JI în exercițiu la data adoptării Legii nr. 153 care nu au fost reconfirmați în calitate de judecător pînă la această dată.

Avînd în vedere aceste reglementări, este necesară abrogarea alin. (3) al articolului VIII al Legii nr. 153.

b. Limitarea mandatului JI în exercițiu la data intrării în vigoare a Legii nr. 153

Proiectul de lege propune la articolul V alin. (2) limitarea accesului JI în exercițiu la data intrării în vigoare a Legii nr. 153, la mandatul de JI timp de 3 ani, începînd cu 1 ianuarie 2015 și pînă la 31 decembrie 2017. Această prevedere vine să asigure implementarea în practică a scopului Legii nr. 153 de a da posibilitate atît JI, cît și JDC să crească profesional, dar și să asigure condiții de promovare egale pentru JI cu ceilalți judecători. În acest mod, se va evita perpetuarea aceluiași persoane la exercitarea atribuțiilor JI, se va asigura integrarea JI și creșterea profesională a acestora, precum și se va contribui la implicarea în domeniul activității JI a unor noi profesioniști, în acest mod atingîndu-se scopul urmărit prin Legea nr. 153.

c. Schimbarea uniformă a JI în toată țara

Proiectul de lege vine la alin. (4) lit. a) al articolului V al prezentului proiect cu o propunere de modificare concomitentă a judecătorilor care exercită atribuțiile JI în toate judecătoriile din țară începînd cu 1 ianuarie 2015. CSM va numi judecătorii care vor începe exercitarea atribuțiilor de JI cu 3 luni înainte, adică pînă la 30 septembrie 2014. Potrivit alin. (4) al articolului V, aceștia nu pot fi JI în exercițiu la data adoptării Legii nr. 153. Aceasta va contribui la uniformizarea procesului de propunere și numire pe toată țara a judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI, la ușurarea procesului de instruire de către INJ, la evitarea situațiilor cînd JI sunt numiți cu întîrziere în unele instanțe, iar ca rezultat pot apărea probleme privind legalitatea actelor adoptate după expirarea termenului de numire.

Proiectul mai prevede la alin. (4) lit. b) al articolului V că CSM va aduce actele sale în concordanță cu prezentul proiect în termen de 2 luni de la data intrării în vigoare a acestui proiect. Prin urmare, este necesară abrogarea alin. (7) lit. b) al articolului VIII al Legii nr. 153.

d. Instruirea JI

După numirea, pînă la 30 septembrie 2014, a judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI în toate judecătoriile din țară începînd cu 1 ianuarie 2015, Institutul Național al Justiției va organiza cursuri de instruire a acestora. Astfel, proiectul de lege prevede la alin. (5) al articolului V că, pînă la 30 septembrie 2014, Institutul va elabora programul de formare a acestor judecători, urmînd să le organizeze între 30 septembrie 2014 și 1 ianuarie 2015.

V. Suspendarea de drept a judecătorilor

Un al aspect al prezentului proiect se referă la suspendarea de drept a judecătorilor care au eșuat evaluarea performanțelor, în privința cărora Colegiul Disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție sau în privința cărora CSM a decis să refuze propunerea privind numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă.

În ceea ce ține de situația cînd judecătorul, președintele sau vicepreședintele instanței de judecată a eșuat evaluarea performanțelor, actualmente, conform prevederilor art. 23 al Legii nr. 154, hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei pentru inițierea de către CSM a procedurii de eliberare a persoanei din funcția de judecător sau din cea de președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească. În plus, potrivit art. 25 alin. b) al Legii nr. 544 această situație constituie temei pentru eliberarea judecătorului din funcție. În mod practic, perioada dintre adoptarea

hotărîrii CSM privind eliberarea din funcție și emiterea decretului Președintelui Republicii Moldova sau hotărîrii Parlamentului privind eliberarea din funcție a judecătorului durează o anumită perioadă de timp (uneori chiar câteva luni). Drept urmare, în condițiile actuale, apare pericolul ca, un judecător care eșuează evaluarea performanțelor să continue să activeze încă câteva luni, pînă la data eliberării din funcție a acestuia. Acest fapt pune în pericol calitatea și însăși esența actului de justiție. Aceeași situație este valabilă și în cazul cînd Colegiul Disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție sau cînd CSM decide să refuze numirea judecătorului în funcție pînă la atingerea plafonului de vîrstă. Pentru evitarea unor asemenea situații, se propune introducerea posibilității suspendării de drept din funcție, din ziua adoptării actului respectiv, fără necesitatea de a adopta o hotărîre separată privind suspendarea din funcție. În cazul cînd judecătorul, președintele sau vicepreședintele instanței de judecată a eșuat evaluarea performanțelor, acesta va fi suspendat de drept din ziua adoptării hotărîrii colegiului de evaluare. În cazul în care Colegiul disciplinar va propune eliberarea din funcție a judecătorului, acesta va fi suspendat de drept din ziua adoptării hotărîrii Colegiului disciplinar privind propunerea de eliberare din funcție, nefiind necesară adoptarea unei hotărîri separate privind suspendarea din funcție. În situația în care CSM va decide să refuze propunerea privind numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă, judecătorul va fi suspendat de drept din ziua adoptării acestei hotărîri, nefiind necesară adoptarea unei hotărîri separate privind suspendarea din funcție.

În acest context, se propune completarea art. 24 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu un nou alineat (1¹) pentru a se diferenția cazurile suspendării de drept cu cazurile evidențiate la alin. (1), cînd judecătorul poate fi suspendat prin hotărîrea CSM. Suspendarea de drept va înceta atunci cînd actele care au servit temei pentru suspendare enumerate la alin. (1¹) au fost anulate, situație prevăzută la alin. (4) al Legii nr. 544. Pentru a se face diferență între situațiile de contestare a hotărîrii CSM de suspendare a judecătorului din funcție adoptată potrivit alin. (1) și situațiile prevăzute la alin. (1¹), atunci cînd nu există o hotărîre separată de suspendare, aceasta s-a menționat la alin. (6) al Legii nr. 544. A fost modificat și alin. (2) al Legii nr. 544, care obliga statul să achite familiei judecătorului recunoscut absent fără veste salariul acestuia. S-a considerat că aceasta reprezintă o sarcină financiară excesivă și nejustificată pusă în sarcina statului, prin urmare s-a decis înlocuirea acesteia prin prevederea că salariul va fi achitat conform legii. Salariul va fi achitat potrivit prevederilor generale ale Codului muncii.

De asemenea, pentru uniformizarea legislației, necesită completări și art. 23 alin. (3) din Legea nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, pentru a stabili expres că hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei de drept pentru suspendarea din funcție pentru inițierea de către Consiliul Superior al Magistraturii a procedurii de eliberare a persoanei din funcția de judecător sau din cea de președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească.

În mod similar, pentru a asigura managementul eficient al instanțelor de judecată, se propune suspendarea de drept a activității președintelui sau vicepreședintelui instanței de judecată pentru perioada de pînă la eliberarea din funcție a acestora. În acest sens, se propune completarea art. 16 din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 cu un nou alineat (5¹).

Fundamentele economico-financiare

Implementarea acestui proiect nu necesită resurse financiare suplimentare din bugetul de stat.

Declararea constatărilor expertizei anticorupție

În rezultatul efectuării expertizei anticorupție, în proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele internaționale anticorupție, din textul proiectului nu rezultă promovarea unor interese/beneficii de grup sau individuale în detrimentul interesului public.

Modul de încorporare în sistemul actelor normative în vigoare

Drept urmare a adoptării prezentului proiect va fi necesară modificarea și completarea Regulamentului CSM privind procedura și condițiile de numire a judecătorilor de instrucție sau a altor Regulamente ale CSM, la discreția CSM, precum și ajustarea planurilor de studii ale INJ.

Cooperarea în procesul decizional

La data de 25 mai 2014, prin scrisoare nr. 03/5154 prezentul proiect a fost remis spre coordonare următorilor reprezentanți ai societății civile: Misiunea Norvegiană de Experti pentru Promovarea Supremației Legii în Moldova (NORLAM), Asociația Judecătorilor din R.M., Institutul Național al Justiției, A.O. "ADEPT", A.O. "Centrul de analiză și prevenire a corupției", A.O. "Transparency International-Moldova", A.O. "Institutul de reforme penale", A.O. "Juriștii pentru drepturile omului".

Au fost recepționate recomandări doar de la Institutul Național al Justiției și A.O. "Transparency International-Moldova".

De asemenea, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, directoriul *Transparența decizională*, secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Denumirile autorităților care au avizat proiectul de act normativ. Rezultatele avizării și ale expertizei efectuate

La data de 25 mai 2014, prin scrisoare nr. 03/5154 prezentul proiect a fost remis spre avizare autorităților interesate, după cum urmează: Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Chișinău, Curtea de Apel Bălți, Curtea de Apel Cahul, Curtea de Apel Comrat, instanțele judecătorești, Procuratura Generală.

Au fost recepționate propuneri doar de la Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție și judecătoriile Hîncești și Glodeni.

Au prezentat lipsă de obiecții și propuneri: Procuratura Generală, Curțile de Apel Comrat și Cahul, judecătoriile Florești, Briceni și Militară.

Celelalte instanțe judecătorești nu s-au expus asupra proiectului.

Ministru

Oleg EFRIM